

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล มคอ.เป็นไทย
สอบ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙

๑. เอมี่ ชุมมสุสวนี่ สมุมภาวิทึ อรหตุตึ ปาเปติ ๑ เตนานห จตุกุงคุดตุเร ตติยปณณาสกสุต ปณจวมวกุเค จตุตารโธเม ภิกขเว กาลา สมุมภาวิยามานา สมุมอนุปริวคตติยมานา อนุปฺพุเพน อาสวนัน ขยึ ปาเปนฺติ ๑ กตเม จตุตารโ ๑ กาลเณ ชุมมสุสวนี่ กาลเณ ชุมมสากจฺจนา กาลเณ ชุมมเทศนา กาลเณ วิปสฺสนา ๑ อิมเ โข ภิกขเว จตุตารโ กาลา ... ปาเปนฺติ ๑ เสยฺยถาปิ ภิกขเว อุปฺริปฺพุเพเต ฉฺฉุตฺตเก เทเว วสฺสนเต อุกกั ยถานินฺนึ ปวตฺตมานึ ปฺพุตทกนฺทรปฺทรสาขา ปฺริปฺุเรติ ปฺพุตทกนฺทรปฺทรสาขา ปฺริปฺุรา กุสฺุภเ ปฺริปฺุเรนฺติ กุสฺุภเ ปฺริปฺุรา มหาโสฬฺุเ ปฺริปฺุเรนฺติ มหาโสฬฺุเ ปฺริปฺุรา กุณฺุทธิโย ปฺริปฺุเรนฺติ กุณฺุทธิโย ปฺริปฺุรา มหานฺุทธิโย ปฺริปฺุเรนฺติ มหานฺุทธิโย ปฺริปฺุรา สมุทฺุทสาครึ ปฺริปฺุเรนฺติ เอวเมว โข ภิกขเว อิมเ จตุตารโ กาลา... ปาเปนฺตีติ ๑

กาลาติ ตสฺมิ ตสฺมิ กาลเ ชุมมสุสวนี่ทิวเส ปวตฺตมานึ กุสฺลชุมมานึ เอตึ อธิวจฺนึ ๑ เเต ภาวียนฺติ เจว อนุปริวคตติยนฺติ จ ๑ อาสวนัน ขยนฺติ อรหตุตฺนฺติ ตฺพุพณฺณนา ๑ ปรมตฺตโต อวิชฺชมานสภาวสฺส กาลสฺส ภาวนาทโยโค น สมุภวตีติ อาห กาลาติ ตสฺมิ ตสฺมิ ... เอตึ อธิวจฺนฺติ ๑ กาลสฺหจฺริตา ทิ กุสฺลชุมมา อึช กาลสฺทฺุเทน สทฺุทิตา อปฺรสฺส อสมุภวโตติ ตฉฺฉุฏฺุทิกา ๑

๒. ฉฺฉุตฺตเกติ มหาฉฺฉุตฺตเก ๑ ปฺพุตทกนฺทรปฺทรสาขาติ เอตฺต กนฺทรึ นาม กนฺตุลทฺุชฺชานเมน อุกเกน ทฺริโต อุกกภินฺุโน ปฺพุตทปฺุเทโส โย นิตฺมุโพติปิ นทินฺุทฺุชฺชติปิ วุจฺจติ ๑ ปฺทรึ นาม อภฺุจ มาเส เทเว อวสฺสนเต ผลิโต ภูมิปฺุเทโส ๑ สาขาติ กุสฺุภคามินฺุทธิโย ชุทฺุทกมาติกาย ๑ กุสฺุภภาติ ชุทฺุทกอวาทฺุทา ๑ มหาโสฬฺุภาติ มหาอวาทฺุทา ๑ กุณฺุทธิโยติ ชุทฺุทกนฺุทธิโย ๑

มหานทีโยติ คงคามุนาติกา มหาสรีตาดิ ดิถงคุดตฺรสุส ทุดิยปณฺณาสเก
 ปณฺจวมวคฺคสุส จตฺตุดตฺตวณฺณนา ฯ

เกน อุทเกน ทริโต ปพฺพตปฺปเทโสติ กตฺวา อาห กนฺทโรติ ฯ
 นิตฺมโปกฺติปี วุจฺจติ อุทกสุส ยถานินฺนํ นิพฺพตฺติยา นทีนิพฺพตฺตภาเวน ฯ
 นทีนิกฺขุชฺชิตีปี วุจฺจติ ปภวตฺตนา นทียา ฯ อฏฺฐ มาเสติ เหมนฺตกิมฺหอุทฺวเสน
 อฏฺฐ มาเส ฯ ชุทฺทกา อุทฺทวาหิณีโย สาขา วิยาติ สาขา ฯ ชุทฺทกา โสพฺภา
 กุสุพฺภา โອการสุส อุการํ กตฺวา ฯ ยตฺถ อุปฺริอนุตฺตปฺปเทสโต อุทกํ
 อากนฺตฺวา ติฏฺฐติ เจว สนฺทติ จ เต กุสุพฺภา ชุทฺทกาวาฏฺฐา ฯ ชุทฺทกนทีโยติ
 ปพฺพตปาทาทีโต นิกฺขนฺตา ชุทฺทกา นทีโยติ ตฎฺฐีกา ฯ

โย หิ น สกฺกจฺจํ ฃมฺมํ สุณฺนาติ โส สาสนฺนตฺรชานาย ปฏฺิปชฺชติ
 นาม สกฺกจฺจํ สุณฺนโต ตฺถ อนนฺตฺรชานาย ฯ เตนนาห ปณฺจกงฺคุดตฺเร
 จตฺตุดตฺตปณฺณาสกฺคสุส ปจฺมวคฺเค ปณฺจิเม ภิกฺขเว ฃมฺมา สทฺทฃมฺมสุส สมนฺโสมสย
 อนนฺตฺรชานาย สํวตฺตนฺติ ฯ กตฺเม ปณฺจ ฯ อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ น สกฺกจฺจํ ฃมฺมํ
 สุณฺนติ น สกฺกจฺจํ ฃมฺมํ ปฺริยาปฺณนฺติ น สกฺกจฺจํ ฃมฺมํ ชาเรนฺติ น สกฺกจฺจํ
 ฐตํ ฃมฺมานํ อตฺถํ อุปฺปฺริกฺขนฺติ น สกฺกจฺจํ อตฺถมณฺญาย ฃมฺมมณฺญาย
 ฃมฺมานุฃมฺมํ ปฏฺิปชฺชนฺติ อิม โข ภิกฺขเว ปณฺจ ฃมฺมา ... สํวตฺตนฺตฺติติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล มคอเป็นไทย

๑. การฟังธรรม อันบุคคลอบรมโดยชอบแล้ว ย่อมให้ถึงพระอรหัตต์ ด้วยประการฉะนี้ ฯ เพราะเหตุฉนั้น ในปัญจมวรรค ตติยปิณฑาสกั ในจตุกกนิบาต อังคุตตรนิกาย พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย กาล ๔ เหล่านี้ อันบุคคลอบรมโดยชอบอยู่ ประพฤติตามโดยชอบอยู่ ย่อมให้ถึงความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลายโดยลำดับ ฯ กาล ๔ อย่าง อะไรบ้าง ? คือ ฟังธรรมตามกาล ๑ สนทนาธรรมตามกาล ๑ แสดงธรรมตามกาล ๑ (เจริญ)วิปัสสนา ตามกาล ๑ ฯ ภิกษุทั้งหลาย กาล ๔ อย่าง เหล่านี้แล ฯ ล ฯ ย่อมให้ถึงความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ฯ ภิกษุทั้งหลาย เมื่อฝนมีเมล็ดใหญ่ตกลงอยู่เบื้องบนภูเขา น้ำไหลไปตามที่ลุ่ม ย่อมยังลำธารแห่งภูเขา ระแหง ห้วย และแควให้เต็ม ลำธารแห่งภูเขา ระแหง ห้วย และแคว เต็มแล้ว ย่อมยังหนองให้เต็ม หนองเต็มแล้ว ย่อมยังบึงให้เต็ม บึงเต็มแล้ว ย่อมยังแม่น้ำน้อยให้เต็ม แม่น้ำน้อยเต็มแล้ว ย่อมยังแม่น้ำใหญ่ให้เต็ม แม่น้ำใหญ่เต็มแล้ว ย่อมยังสมุทรสาครให้เต็ม แม้ฉนั้นใด ภิกษุทั้งหลาย กาล ๔ เหล่านี้ ก็ฉนั้นเหมือนกันแล ฯ ล ฯ ย่อมให้ถึงความสิ้นไปแห่งอาสวะทั้งหลาย ดังนี้ ฯ

อรรถกถาสัตตมสูตรนั้นว่า บทว่า กาลา นี้ เป็นชื่อแห่งกุศลกรรมทั้งหลายที่เป็นไปในวันฟังธรรม ในกาลนั้น ฯ กาลเหล่านั้น อันบุคคลเจริญอยู่ และประพฤติตามอยู่ ฯ สองบทว่า อาสวานํ ขยิ ได้แก่ พระอรหัตต์ ฯ ฎีกาสัตตมสูตรนั้นว่า โดยปรมัตถ์ การประกอบกิจ มีภาวนาเป็นต้น แห่งกาลซึ่งไม่มีอยู่เป็นสภาพ ย่อมไม่สำเร็จ เหตุฉนั้น พระอรรถกถาจารย์ จึงกล่าววาทกาลาติ ตสุมี ตสุมี ฯ เป ฯ เอตํ อธิวณัน ดังนี้ ฯ แท้จริง กุศลกรรมที่บุคคลประพฤติพร้อมด้วยกาลอันท่านกล่าวด้วย กาล ศัพท์ ในบทว่า กาลา นี้ เพราะไม่มีกิจอื่นอีก ฯ

๒. อรรถกถาจตุตถสูตร ปัญจมวรรค ในทุติยปิณฑาสกั ติกนิบาต อังคุตตรนิกายว่า บทว่า อูลลหุสตีเก คือ มีเมล็ดใหญ่ ฯ ในคำว่า ปพฺพตฺถกนฺทรปทรสาขานี ฟังทราบวินิจฉัยดังนี้ ส่วนแห่งภูเขาที่น้ำอันได้นามว่า

กัม เชาวแล้ว คือ อันน้ำทำลายแล้ว ซึ่งโลกเรียกกันว่า นิติมพะบัง นทีนิญชะ
บัง ชื่อว่า กัณฑระ ฯ ส่วนแห่งแผ่นดิน เมื่อฝนไม่ตกตลอด ๘ เดือน
ก็แตกแหง ชื่อว่า ปทระ ฯ เหมือนเล็กที่ไหลไปสู่หนอง ชื่อว่า สาขา ฯ
บ่อเล็ก ชื่อว่า กุสุพชะ ฯ บ่อใหญ่ชื่อว่า มหาโสพชะ ฯ แม่น้ำน้อย ชื่อว่า
กุนนที ฯ แม่น้ำใหญ่มีคงคาและยมนาเป็นต้น ชื่อว่า มหานที ฯ

ฎีกาจตุตถสูตรนั้นว่า พระอรธกถาจารย์ กล่าวว่า กนุทโร ดังนี้
เพราะกระทำอธิบายว่า ส่วนแห่งภูเขาที่ถูกน้ำคืออุทกะ เชาวแล้ว ฯ ส่วนแห่ง
ภูเขาที่ชาวโลกเรียกว่า นิคมุโพ ดังนี้บัง เพราะความเป็นส่วนเกิดแต่แม่น้ำ
โดยความเกิดแห่งน้ำตามทีลุ่ม ฯ ที่ชาวโลกเรียกว่า นทีนิญโช ดังนี้บัง
เพราะความเป็นแดนเกิดก่อนแห่งแม่น้ำ ฯ สองบทว่า อฏฐ มาเส ความว่า
ตลอด ๘ เดือน ด้วยสามารถหมั้นตฤดูและคิมหฤดู ฯ ห้วงน้ำน้อย ชื่อว่า
สาขา เพราะเป็นคูกิ่ง ฯ หนองน้อย ชื่อว่า กุสุพชะ เพราะทำ โอ อักษร
เป็น อุ อักษร ฯ น้ำย่อมไหลมาจากส่วนที่สูงเบื้องบน ย่อมจ้งอยู่และไหลไป
ในชลาลัยใด ชลาลัยเหล่านั้น ชื่อว่ากุสุพชะ คือ บ่อน้อย ฯ แม่น้ำน้อยที่ไหล
ออกจากเชิงเขาเป็นต้น ชื่อว่า แม่น้ำน้อย ฯ

ทีบุคคลใด ไม่ฟังธรรมโดยเคารพ บุคคลนั้น ชื่อว่าย่อมปฏิบัติ
เพื่ออันตรายแห่งพระศาสนา ส่วนผู้ฟังอยู่โดยเคารพ ชื่อว่า ย่อมปฏิบัติ
เพื่อไม่อันตราย(แห่งพระศาสนา) ฯ เหตุนั้น ในปฐมวรรค จตุตถปัณฑาสกั
ปิฎกนิบาต อังคุตตรนิกาย พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย
ธรรม ๕ อย่าง เหล่านี้ ย่อมเป็นไปเพื่อความเลือนหาย เพื่ออันตรายแห่ง
สัทธรรม ฯ ธรรม ๕ อย่างเป็นไฉน ? คือ ภิกษุทั้งหลาย พวกภิกษุในธรรม
วินัยนี้ ย่อมไม่ฟังธรรมโดยเคารพ ย่อมไม่เรียนธรรมโดยเคารพ ย่อมไม่
ทรงจำธรรมโดยเคารพ ย่อมไม่ไตร่ตรองอรรถแห่งธรรม ที่ทรงจำไว้ได้
โดยเคารพ รู้อรรถ รู้ธรรมแล้ว ย่อมไม่ปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมโดย
เคารพ ภิกษุทั้งหลาย ธรรม ๕ อย่าง เหล่านี้แล ย่อมเป็นไป ฯ ล ฯ ดังนี้ ฯ